

СЛУЖБЕН ВЕСНИК

НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Ракописите се испраќаат во дупли-
кат на адреса: „Службен весник на
НРМ“—Скопје. Огласи по тарифата

СКОПЈЕ
Вторник, 23 април 1957
Број 11

Претплатата за 1957 год. изнесува
1.000 дин. Овој број чини 35 дин.
Чековна сметка број 802-Т-698

46.

УКАЗ ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ШУМИТЕ

Врз основа на член 71 точка 11 од Уставниот закон за основите на општественото и политичкото устројство и органите на власта на Народна Република Македонија се прогласува Законот за шумите, што го усвои Народното собрание на Народна Република Македонија на седницата на Републичкиот собор одржана на 21 и 22 март 1957 година и на седницата на Соборот на производителите одржана на 21 и 22 март 1957 година.

У бр. 5

8 април 1957 година
Скопје

Претседател
на Народното собрание,
Лазар Колишевски, с. р.

Претседател
на Извршниот совет,
Љупчо Арсов, с. р.

ЗАКОН ЗА ШУМИТЕ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Сите шуми во Народна Република Македонија се под особена грижа на државата.

Член 2

Одредбите на овој закон се однесуваат на шумите и шумските земјишта.

Одредбите на овој закон не се однесуваат на шумските дрвја засадени во дворни места, дрворедите, поединечните дрва по полињата и груповите насади покрај патишта.

Член 3

Шумски земјишта се оние земјишта што трајно не се способни за друга култура освен за огледување на шума, како и земјишта што по својата положба, конфигурација, физички и хемиски својства најкорисно служат за општите интереси, ако се обраснати со шума.

Член 4

Шумско-стопанско подрачје опфаќа повеќе шумско-стопански единици што се наоѓаат на едно гравитационо подрачје и имаат единствен систем на комуникации со оглед на економските услови, системот на мелиорации, како и начинот на структурата на користењето на шумите.

Шумско-стопанска единица е одредена површина на шума од претежно еднаков вид на одгледување и со еднаков начин на стопанисување.

Член 5

Шумите и шумските земјишта можат да бидат во општествена и приватна сопственост.

Член 6

Шуми во општествена сопственост се шумите што по било кој правен основ станале општествена сопственост, како и оние на кои некое друго лице не прибавило право на сопственост по законски пат.

Член 7

Приватни шуми се шумите на кои приватни лица прибавиле право на сопственост по законски пат.

Член 8

При управувањето со шумите, нивното чување и зголемување ќе се има предвид како производството, така и климатско-заштитната улога на шумите.

Трајноста на приносите од шумите ќе се зачувува во рамките на одделни шумско-стопански подрачја и шумско-стопански единици.

Член 9

Со шумите и шумските земјишта во општествена сопственост се управува преку шумски стопанства, национални паркови и други установи што ги основаат народните одбори.

Услови за формирање на установи и организации од претходниот став пропишува Извршниот совет.

Член 10

Со шумите и шумските земјишта во приватна сопственост управуваат сопствениците по одредбите на овој закон.

Член 11

Надзор над управувањето со шумите во приватна сопственост вршат Секретаријатот за шумарство на Извршниот совет и органите на управата надлежни за работите на шумарството на народните одбори на околиите и општините.

Член 12

Стручните работи при органите на државната управа надлежни за шумарството, како и при шумските стопанства можат да ги вршат само лица со соодветна стручна спрема.

Стручната спрема на лицата од претходниот став се одредува со посебни прописи.

Член 13

За правилното управување со шумите може да се врши арондација и комасација на шумите и шумските земјишта.

Арондацијата и комасацијата од претходниот став се врши по посебни прописи.

Член 14

Сите шуми и шумски земјишта ќе се разграничат од други земјишта и ќе се инвентарираат на начин и во рок што ќе го пропише Извршниот совет.

II. ЗАШТИТА НА ШУМИТЕ

1. Копачење и опустување на шумите

Член 15

Копачењето и опустувањето на шумите е забрането.

Опустување на шумите претставува искористување на шумите надвор од рамките на елаборатите за уредувањето со шумите како и секоја работа со која се загрозува опстанокот на шумата или трајноста на шумското производство.

Член 16

Копачење на шумите и трајно одземање на земјиште од шумска култура може да се одобри, ако ископаченото земјиште се користи за подигање на објекти или за култура што трајно дава повеќе корист отколку шумата или ако употребата на шумското земјиште во друга цел е единствено решение за задоволување на укажаните потреби.

Член 17

Одобрение за копачење на шуми и трајно одземање на шумски земјишта од шумската култура на површина до еден хектар дава советот надлежен за работите на шумарството на народниот одбор на општината, а за површини преку еден хектар советот надлежен за работите на шумарството на народниот одбор на околицата.

Во решението со кое се одобрува копачењето на шумите се определува и целта поради која ќе се врши и рокот во кој ќе се изврши.

Член 18

Копачење на шуми во месностите (реоните) што се од важност за народната одбрана може да се одобрува само по барање или во согласност со Државниот секретаријат за работите на народната одбрана.

За одобрение да се копачат шуми покрај води е потребна согласност на Републичката управа за водостопанство и Секретаријатот за шумарство на Извршниот совет.

2. Пасење во шума, брст, жирење, лисничарење и користење на споредни шумски производи

Член 19

Пасење на добиток во шумите е забрането.

По исклучок пасење може да се одобри во шуми и делови од шуми во кои со тоа не се загрозува опстанокот и не се пречи обновувањето и одгледувањето на шумите.

Решение за одобрување на пасење во шума донесува органот на управување со шумата во согласност со органот на управата надлежен за работите на шумарството на народниот одбор на општината.

Во решението со кое се одобрува пасењето ќе се посочат површините и границите на шумата во која се одобрува пасењето, начинот и времето во кое ќе се извршува, како и бројот и видот на добитокот што може да се пушти на пасење.

Член 20

Пасење не може да се одобри во заштитни шуми, на терени што се склони кон лизгање, смивање и одронување, на земјишта во потесни поројни подрачја, на површини на кои вегетацијата е оштетена од пожар, во градски и шумски појаси, како и во шуми на подрачја што се прогласени за туристички или климатски лекувалишта.

Член 21

Жирење и собирање на лисна постилка се одобрува под услови што ќе ги одреди органот на управување со шумата во согласност со органот на управата надлежен за работите на шумарството на народниот одбор на општината.

Член 22

Брст и лисничарење на шумски дрвја и вадење борина од живи стебла е забрането.

Член 23

Камен, песок, глина и други состоини на земјата можат да се копаат само по одобрение од органот на управување со шумата односно шумското земјиште и само на места каде што со тоа не се предизвикува лизгање и одронување на земјиштата и не и се причинува штета на шумата и шумското земјиште.

Член 24

Собирање на лековити билки, шумски плодови, семе и други шумски производи може да се врши само во размери и на начин со кој не се загрозува трајноста на производството на тие производи и не и се нанесува штета на шумата и шумското земјиште.

Член 25

За пасење, жирење, собирање на лисна постилка, вадење камен, песок, глина и други состоини во шуми од општествена сопственост се плаќа надомест.

Висината на надоместа од претходниот став ја одредува народниот одбор на општината во рамките што ги одредува Извршниот совет.

Член 26

Прописи за жирење, собирање на лисна постилка, за пасење во шуми, за копање камен, песок, глина, како и за собирање на лековити билки и други шумски споредни производи донесува Секретаријатот за шумарство на Извршниот совет.

3) Заштита на шумите од пожари, инсекти и болести

Член 27

Во шуми е забрането палење на отворен огин.

Под отворен огин во шуми се разбира палење на огин надвор од згради, работилници, работни бараки, колиби и други слични затворени стопански простории во кои е уредено и осигурано палењето.

Член 28

Лица коишто по оправдани причини мораат да се задржат подолго време во шума (шумски работници, овчари, колибари и др.) можат да палат огин во шума само на места што се одредени од надлежниот шумарски орган, придржувајќи се за пропишаните услови и мерки за сигурност.

Спалување кора и гранки во шума со цел да се сузбијат штетни инсекти и други зарази, како и палење штетни грмушки и разни бурјани за мелиорација на шумските пасишта може да се врши само по одобрување и под раководство на стручен шумарски орган.

Советот надлежен за работите на шумарството на народниот одбор на општината може во одредена шума или делови од шума, како и на одредена оддалеченост од шумата за време на суша да забрани палење на огин додека трае сушата.

За време додека дуваат силни ветрови палењето на отворен огин во шума воопшто е забрането, а во затворените простории се дозволува единствено под најголема претпазливост.

Во забраните, кладите, шупливите стебла и на пенушките е забрането секакво палење и внесување на огин.

Член 29

Заштита на шумите од пожар, штетни инсекти и болести се врши по одделни прописи.

III. СТОПАНИСУВАЊЕ СО ШУМИТЕ

1. Уредување на шумите

Член 30

Стопанисувањето со сите шуми се врши врз основа на долгорочни и едногодишни планови, елаборати за уредување на шумите (шумско уредувачки елаборати).

Шумско уредувачки елаборати се задолжителни за секој орган што управува со шуми во општествена сопственост, како и за сопствениците на приватни шуми.

Сечата по овие планови се одобрува по принципот на трајноста на приносите на шумите за одделни шумско-стопански подрачја и шумско-стопански единици.

Годишната сеча не мора да биде еднаква секоја година, но вкупниот план за сеча за периодот од 10 години не може да се прекорни.

Член 31

За изолираните шуми со површина под 300 хектари што не можат да се вклопат во една стопанска единица се врши инвентаризација.

За шумски комплекси со површина над 300 хектари во сопственост на повеќе лица се изработува заеднички шумско-уредувачки елаборат.

Член 32

Шумско-уредувачките елаборати содржат општи и одделни основи за сечите, пошумувањето, мелиорацијата, одгледувањето на шумите, заштитата на шумите, изграднување на шумски комуникации и други објекти за користење на споредни шумски производи.

Шумско-уредувачките елаборати се изработуваат по шумско-стопански подрачја и шумско-стопанските единици.

Член 33

Долгорочните планови ги донесува Народното собрание.

Шумско-уредувачките елаборати за шумите во општествена сопственост ги изработува органот на управување со шумско-стопанската единица врз основа на долгорочните планови, а ги донесува народниот одбор на околицјата, по претходно прибавена согласност на Секретаријатот за шумарство на Извршниот совет.

Шумско-уредувачките елаборати за шумите во приватна сопственост, како и инвентаризацијата за помалите изолирани шуми ги изработуваат сопствениците на шумите. Шумско-уредувачките елаборати ги одобрува советот надлежен за работите на шумарството на народниот одбор на околицјата.

Шумско-уредувачките елаборати се изработуваат по правило за период од 10 години.

Член 34

Едногодишните планови за шумите во општествена сопственост ги изработува органот што управува со шумата врз основа на долгорочните планови и шумско-уредувачките елаборати, а за шумите во приватна сопственост сопствениците на шумите.

Член 35

Едногодишните планови за шумите во општествена сопственост ги одобрува советот надлежен за работите на шумарството на народниот одбор на околицата по претходно прибавена согласност од Секретаријатот за шумарство на Извршниот совет.

Годишните планови за шумите во приватна сопственост ги одобрува советот надлежен за работите на шумарството на народниот одбор на околицата.

2. Сеча и користење на шуми

Член 36

Сеча и користење на шуми се врши врз основа на едногодишни планови.

Годишните планови за сеча ги одобрува:

а) за шуми во општествена сопственост советот надлежен за работите на шумарството на народниот одбор на околицата по претходно прибавена согласност од Секретаријатот за шумарство на Извршниот совет.

б) за шуми во приватна сопственост советот надлежен за работите на шумарството на народниот одбор на општината.

Член 37

Сеча во шумите што се во општествена сопственост можат да вршат шумските стопанства и националните паркови и во своја режија, како и стопанската организација чија основна дејност е експлоатација на шумите.

Член 38

Сеча во шуми во општествена сопственост за потреби на населението се врши по правило колективно и во време што ќе го одреди органот за управување со шумата.

Индивидуалната сеча може да се одобри во случај на појава на каламитет, ветроломи, пожари и други елементарни настани, ако со таква сеча се постигнува поефикасно чистење на шумата.

Сечата од претходниот став ја одобрува органот на управување со шумата.

Член 39

Сеча на стоечките стебла во шумите не може да се врши додека стеблата не се обележат за сеча.

Во ниски шуми во кои се врши гола сеча претходно се врши обележување на границите на сечиштето.

Член 40

Обележување на стеблата може да врши само стручњак по шумарството.

Поблиски прописи за начинот на обележувањето на стеблата за сеча донесува Секретаријатот за шумарство на Извршниот совет.

Член 41

Гола сеча во високо-стеблените шуми се забранува.

Член 42

Гола сеча во ниско-стеблените шуми се забранува.

1. ако шумата е наменета за конверзија;
2. ако постои опасност од деградација, смивање и одронување на шумски земјишта;
3. ако постои опасност по опстанокот на шумите.

Поблиски прописи за голата сеча ќе донесе Секретаријатот за шумарство на Извршниот совет.

Член 43

Сеча на стоечки стебла по правило може да се врши во времето од 1 октомври до 1 април (зимска сеча).

Надвор од времето предвидено во претходниот став, може да се дозволи летна сеча само:

1. во шуми што се нападнати од штетни инсекти и билни болести или се оштетени од пожар или огин;

2. во планински шуми каде што не е можна зимска сеча, како и во шуми каде што сечата задоцнила поради временски непогоди;

3. за подигање и поправка на станбени и стопански згради и сообраќајни објекти уништени од елементарни непогоди, ако изградбата и поправката не може да се врши од други извори за снабдување;

4. кога тоа го налагаат важни општи интереси;

5. за научни испитувања и унапредување на шумата.

Одобрување за летна сеча во шумите дава надлежниот орган на управата за работите на шумарството на народниот одбор на околицата.

Член 44

Сите видови чистења на шума можат да се вршат во текот на целата година.

Член 45

Сеча на борови стебла се врши по смоларењето.

По исклучок Секретаријатот за шумарство на Извршниот совет може да одобри сеча пред смоларењето.

Член 46

Смоларањето во шумите се врши по посебни прописи.

Член 47

Секретаријатот за шумарство на Извршниот совет може да пропише за одредени

ретки, проредени или скапоцени видови дрвја или посебни стебла што имаат особена вредност по својата убавина, старост или други својства да не смеат да се сечат на одредени подрачја и места, како и да одреди посебни мерки за нивната заштита.

Член 48

За да се обезбеди природно подмладување на шумите, заштита на шумите од ширење на заразни болести, инсекти, пожари, како и за поправилно користење на дрвјата, тој што врши сеча во шумите е должен да одржува шумски ред.

Шумскиот ред го пропишува Секретаријатот за шумарство на Извршниот совет.

Член 49

Забрането е да се извезува, да се плавари и сплавари дрво од шумите додека не биде обележено со шумарски жиг (чеканче) и не биде снабдено со уверение за потеклото.

Дрво сечено без одобрение, извезено од шума без претходно жигосување, односно жигосано и извезено од шума без уверение на потеклото, ќе се одземе и продаде.

Парите добиени со продажбата на одземено дрво, кое е сопственост на сторителот, одат во полза на фондот за унапредување на шумарството, а парите добиени со продажба на одземено дрво, кое не е сопственост на сторителот, му се предаваат на сопственикот. Против сторителот ќе се поднесе пријава.

Член 50

Контрола на движењето на главните шумски производи се врши по посебни прописи.

Член 51

Изнесувањето на шумски производи од шума задолжително се врши така што да се сочуваат стеблата, подмладокот и земјиштето.

Изнесување на шумски производи од шума може да се врши по определени патишта во време и начин со кои не им се нанесува штета на шумите. Изнесување на шумски производи може да се врши и преку туѓо земјиште, ако не е можно да се изнесе на друг начин, или ако изнесувањето на друг начин би било несразмерно поскапо.

Поблиски прописи за одредување патиштата и извезување на шумските производи донесува Секретаријатот за шумарство на Извршниот совет.

Член 52

Производството на дрвен јаглен во шума се врши на претходно одредени места и според прописи што ги донесува Секретаријатот за шумарство на Извршниот совет.

Член 53

Условите за подигање на пилани ги пропишува Извршниот совет.

Член 54

Подигање на варници, бачила, колиби и слични објекти во шума, како и на шумско земјиште се повољува под условите што ќе ги пропише Секретаријатот за шумарство на Извршниот совет.

Одобрение по претходниот став издава советот надлежен за работите на шумарството на народниот одбор на општината, по претходно прибавено стручно мислење од надлежното шумско стопанство.

Член 55

Со посебен пропис ќе се одредат мерки за штедење на дрва.

3) Обновување на шумите

Член 56

Органите на управување со шумите и шумските земјишта се должни да преземат потребни мерки за зголемување и подобрување на квалитетот на дрвната маса.

Член 57

Органот на управување со шумата е должен да изврши пошумување во рок од три години по извршената сеча, доколку не е осигурано обновувањето на шумата по природен пат.

Член 58

Обешумени површини настанати под влијание на стихии (пожари, ветровали, снеговали и други), или узурпација ќе се пошумуваат врз база на стручен елаборат на шумските стопанства.

Член 59

При обновувањето на шумите органите на управување со шумите и шумските земјишта се должни да водат сметка за подобрување на видовиот состав на шумите со внесување на иглолисни и други економски важни видови шумски дрвја.

IV. УНАПРЕДУВАЊЕ НА ШУМАРСТВОТО

а) Заштитни шуми

Член 60

За заштитни шуми можат да бидат прогласени шумите и деловите од шуми:

1. што зачувуваат земјишта од одронување, лизгање и однесување;
2. што обезбедуваат сообраќајни, водостопански, енергетско-технички постројки и населби;

3. што зачувуваат извори;

4. што заштитуваат од поплави и лавини, или го спречуваат нагло то истечување на водите во поројни подрачја;

5. што служат како заштита од ветер, завејување со снег, нанесување песок или други елементарни штети, како и тие што служат како заштита од штетни гасови од индустријата;

6. што се наоѓаат на горната граница на шумската вегетација;

7. што се од значење на здравствени цели;

8. што се од значење за одбрана на земјата и

9. заштитните шумски појаси од член 78 на овој закон.

Заштитните шуми ги одредува народниот одбор на околија.

Поблиски прописи за стопанисувањето со заштитните шуми донесува Извршниот совет.

б) Шуми со посебна намена

Член 61

Шуми со посебна намена се: националните паркови, парк-шумите, резерватите, шумите од историско — значење и шумите што служат за настава или научно-испитување.

Член 62

Националните паркови се шуми што се одликуваат со особено природни убавини и со карактеристичен растителен и животински свет.

Прогласување на шума за национален парк се врши со закон.

Член 63

Парк-шуми се предели што поради својата убавина, шумска и друга растителност како и други природни или вештачки својства и привлечност служат за одмор, екскурзии и слично.

Прогласување на предели за парк-шуми врши народниот одбор на општината.

Член 64

Резервати се шумски предели или предели со друг вид растителност од особен интерес за науката.

Резервати се и посебни шумски состоини од особен состав со ретка дебелина на стеблата, ретки видови дрвја, други растенија, или шумски предели што го зачувале својството на прашуми.

Резервати можат да бидат и шумски состоини, групи или поединечни дрвја од посебно значење за снабдување со високо — квалитетно семе или за зачувување елитни стебла на некои видови шумски дрвја.

Извршниот совет прогласува одделни предели за резервати и го одредува начинот на управување и стопанисување со нив.

Член 65

Шуми од историско значење се шумите или деловите од нив со посебно значење за историјата на југословенските народи.

Извршниот совет прогласува посебни шуми односно делови од нив за шуми од историско значење и го одредува начинот на управување и стопанисување со нив.

Член 66

Извршниот совет одредува кои шуми, односно делови од нив, служат за настава и научно-испитување.

в) Пошумување и шумски мелиорации

1. Пошумување на голини

Член 67

Голините (обешумените површини на шумски земјишта) ќе се оспособат за производство со пошумување и други мелиорации.

Член 68

Пошумување и мелиорации на голини се врши по изработени основи за пошумување и мелиорации одобрени од советот надлежен за работите на шумарството на народниот одбор на околијата.

Член 69

Врз основа на основите од претходниот член, народниот одбор на општината донесува проекти за пошумување и мелиорирање на терените на своето подрачје што треба да се пошумат односно мелиорираат.

Член 70

За спроведување на проектите од претходниот член се грижат органите на управувањето односно сопствениците на шумите.

Член 71

Ако со спроведувањето на проектите се ограничува сопственоста на земјиштето, тоа се експроприра според прописите за експропријација.

Член 72

Органите на управување со земјишта од општествена сопственост се должни да дозволат спроведување на проектите за пошумување и мелиорација на тие земјишта.

По извршеното пошумување односно мелиорирање, органите на управувањето од претходниот став, се должни земјиштата да ги одржуваат и зачувуваат од оштетување.

Член 73

Поблиски прописи за елементите што треба да ги содржат основите и за роковите за изработка на тие основи и проекти донесува Извршниот совет.

2. Озеленување на населени места

Член 74

За подобрување климатските, здравствени, естетските и други услови на населените места, како и на одделни стопански објекти, лекувалишта, бањи, излетишта и слично ќе се изврши озеленување со пошумување на околината на тие места и објекти.

За пошумување од претходниот член се грижи народниот одбор на општината.

Член 75

Озеленетите површини од член 74 се сметаат како заштитни шуми во смисла на овој закон.

3. Плантажно пошумување

Член 76

Плантажното пошумување за производство на дрво е одделен вид пошумување.

Под плантажно пошумување во смисла на овој закон се подразбира подигањето дрвни насади за брзо производство на дрвна маса.

Член 77

Секретаријатот за шумарство на Извршниот совет ќе донесе поблиски прописи за плантажното пошумување за производство на дрво.

4. Заштитни шумски појаси

Член 78

Како заштитни шумски појаси се сметаат: полезаштитните, противерозивните, ветробраните, снегобраните и вододелните шумски појаси.

Заштитни шумски појаси се подигаат на оние земјишта на кои можат да се спречуваат или ублажуваат штетните влијанија на климатските појаси.

Член 79

Заштитни шумски појаси се издигаат на основа изготвени проекти.

Проектите за подигање заштитни шумски појаси ги одобрува советот надлежен за работите на шумарството на народниот одбор на околицата.

Член 80

За изведување на проектите се грижи советот надлежен за работите на шумарството на народниот одбор на општината.

Член 81

Ако со подигање на заштитни шумски појаси се ограничува сопственоста врз земјиштето, тоа ќе се експроприра според прописите за експропријација.

5. Мелиорација на шикарите и деградираните шуми

Член 82

Со соодветни мелиоративни и други мерки шикарите и деградираните шуми ќе се регенерираат врз основа на технички елаборати, што ги изработува органот на управување со шумите, а ги одобрува советот надлежен за работите на шумарството на народниот одбор на околицата.

Член 83

При изработување на шумско-уредувачките и други елаборати и проекти, органите надлежни за нивното изработување или одо-

брување покрај сите други работи и мерки се должни да водат сметка за подобрување на видовиот состав на шумите со внесување на иглолисни и други економски важни видови шумски дрвја.

Член 84

За унапредување на шумарството служат и фондови за унапредување на шумарството, за чие образување, средства и управување важат посебни прописи.

V. УПРАВУВАЊЕ СО ШУМИТЕ

1. Шуми во општествена сопственост

Член 85

Со шумите и шумските земјишта во општествена сопственост се управува преку шумски стопанства, национални паркови и други установи што ги основаат народните одбори.

Со шуми и делови од шуми наменети за научни и други стручни цели можат да управуваат школи и други научни установи.

Со заштитни шуми подигнати на поројни и ерозивни подрачја, како и со шуми на брегови од реки и насипи што служат за одбрана на брегот односно насипот можат да управуваат организациите и установите што се занимаваат со подигање и одржување на овие заштитни објекти.

Поблиски прописи за начинот на доделувањето и управувањето со шумите од став 2 и 3 донесува Извршниот совет.

Член 86

Шумските стопанства како органи на управување со шумите истовремено и стопанисуваат со шумите што им се дадени на управување.

Шумските стопанства во вршењето на управувањето и стопанисувањето ги подигаат, одгледуваат, уредуваат, чуваат и штитат, ги користат и располагаат со главните и споредните шумски производи, изградуваат шумски комуникации и објекти нужни за стопанисување со шумите, ги уредуваат порите во шумите и на шумското земјиште.

Шумските стопанства можат да вршат и управни работи и да донесуваат управни акти, ако тоа им е ставено на надлежност.

Член 87

Работите на стопанисувањето од претходниот член, шумските стопанства ги вршат во сопствена режија или преку други стопански организации.

Член 88

За ловот и риболовот во шумите важат посебни прописи.

Член 89

Шумски стопанства основаат народните одбори на околиците.

Шумски стопанства со посебна намена може да основа Извршниот совет.

Шумските стопанства се основаат како установи со самостојно финансирање.

Член 90

Шумските стопанства се основаат за одредено шумско-стопанско подрачје.

Шумско-стопанското подрачје го одредува народниот одбор на околицата што го основал шумското стопанство.

Ако шумско-стопанското подрачје се протегнува на две или повеќе околии, истото го одредува народниот одбор на околицата што го основал шумското стопанство во согласност со народните одбори на околиците на чие подрачје се протегнува шумско-стопанското подрачје.

Во случај на несогласност по претходниот став одлучува Извршниот совет.

Член 91

За шумско-стопански подрачја што лежат на подрачја на две или повеќе околии, шумско стопанство основа оној народен одбор на околица на чие подрачје се наоѓа поголем дел од шумата, во согласност со народните одбори на другите околии.

Народните одбори од претходниот став споразумно го распределуваат оној дел од добивката што им припаѓа на околиците по постојните прописи и го одредуваат начинот на кој ќе се решаваат други заеднички прашања и меѓусебни односи во врска со шумското стопанство.

Член 92

Шумските стопанства можат по потреба да основаат свои погони: ревидни шумски стопанства, секции за пошумување и други специјализирани погони (теренски единици).

Односот помеѓу шумското стопанство и неговите теренски единици се уредува со правилата на стопанството.

Секретаријатот за шумарство на Извршниот совет ќе донесе поблиски прописи за оснивањето и работата на теренските единици.

Член 93

Со шумските стопанства управува управен одбор како колективен орган на управување.

Член 94

За научно-испитивачка работа и применување во практика на научните постигања во областа на шумарството постојат и се основаат заводи, институти и други установи за испитивачко-применувачка работа во шумарството.

2. Приватни шуми

Член 95

Управувањето и стопанисувањето со шумите во приватна сопственост го вршат сопствениците по одредбите на овој закон.

Надзор над одржувањето, подигнувањето, одгледувањето, заштитата и користењето на шумите во приватна сопственост врши управниот орган надлежен за работите на шумарството на народниот одбор на општината.

Член 96

Шумите во приватна сопственост се стопанисуваат, по правило, врз основа на шумско-уредувачки елаборати.

Со кои шуми од претходниот став се стопанисува врз основа на шумско-уредувачки елаборати, како и елементите на шумско-уредувачките елаборати и постапката за нивното донесување, ќе одреди Секретаријатот за шумарство на Извршниот совет.

VI. ЧУВАЊЕ НА ШУМИТЕ

Член 97

Чување на шумите во општествена сопственост, како и надзор над шумите во приватна сопственост обезбедува народниот одбор на околицата. Народниот одбор на околицата вршењето на овие работи може да го пренесе на органите на управување со шумите во своето подрачје.

Шумарско-чуварската служба за чување на шумите во општествена сопственост ја организираат органите на управувањето. Народните одбори на околиците можат да организираат шумарско-чуварска служба за надзор над шумите во приватна сопственост.

Шумарско-чуварската служба ја вршат шумари и надзиратели на шумите.

Шумарите и надзирателите на шумите имаат својство на службено лице.

Член 98

Шумарско-чуварската служба се врши по шумарски реони.

Шумарски реон е подрачје на службената работа на шумарот.

Шумарските реони, нивното седиште и број, како и големината на реонот во шумите во општествена сопственост, ги одредува органот што управува со шумите, а во шумите со сопственост на приватни лица, народниот одбор на околицата. Во рамките на еден шумарски реон може по потреба да бидат шуми во општествена сопственост и шуми во приватна сопственост.

Член 99

Се овластува Секретаријатот за шумарство на Извршниот совет да донесе поблиски прописи за уредувањето на шумарско-чуварската служба.

Член 100

При извршување на своите задачи, во границите на своите реони, шумарско-чуварскиот персонал ги врши особено следните работи:

1. ги чува шумите во општествена сопственост, спречува бесправни сечи и бесправ-

но користење на други шумски производи, спречува секакво оштетување на одделни стебла во шумите и на шумските земјишта;

2. ги открива сторителите на кривични дела и прекршоци и поднесува пријави до надлежните органи;

3. непосредно ги извршува, самостојно или со упатство на надлежниот орган сите стручни работи, во врска со обновата и одгледувањето на шумите, искористувањето на шумите, заштита на шумите од инсекти, болести, пожари и други елементарни непогоди, како и работите околу одгледувањето и чувањето и унапредувањето на дивечот и рибите;

4. ја следи состојбата на шумата, собира и доставува податоци и други свои забелешки до надлежниот орган;

5. врши надзор над работата на корисникот на шумата, а особено над сечата, преработката и извозот на дрвните сортименти и други производи од шумата и шумските земјишта;

6. се грижи за правилното користење на пашата во шумата и во шумските пасишта;

7. врши надзор над стопанисувањето во шумите во приватна сопственост, особено над искористувањето на шумите и им дава помош во обновата, одгледувањето и заштитата на шумите од инсекти, болести, пожари и други елементарни и биолошки фактори и врши обележување на исечените дрвја во овие шуми;

8. врши надзор над движењето на дрвата и другите шумски производи од сите шуми на своето подрачје и надвор од него.

Член 101

При вршење на работите предвидени во претходниот член шумарско-чуварскиот персонал е овластен:

1. да врши легитимирање на лица што извршиле или се сомнителни да извршиле кривично дело или прекршок на подрачјето на шумарскиот реон;

2. да врши приведување на лица што извршиле или се сомнителни да извршиле кривично дело или прекршок во шума;

3. да врши одземање на предметите од кривичното дело или прекршокот;

4. да ја врши службата вооружен со службеното оружје.

Употребата на оружје при вршењето на службената должност се уредува со посебни прописи.

Член 102

Органот што образувал шумарско-чуварска служба ќе му обезбеди на шумарско-чуварскиот персонал бесплатна униформа, чевли и друга службена опрема.

Органот на управување со шумите во општествена сопственост ќе одреди во кој случај и кој персонал од шумарско-чуварската служба може да добие бесплатно огрев

и земјиште за градина, како и бесплатен стан.

Шумарско-чуварскиот персонал по правило живее во шумарски куќи подигнати во реони, ако такви куќи нема, шумарско-чуварскиот персонал ќе заживее во одредено место на подрачјето или во непосредна близина на реонот.

Поблиски прописи за работите од претходните ставови донесува Секретаријатот за шумарство на Извршниот совет.

Член 103

Шумарско-чуварскиот персонал што работи на чувањето, одгледувањето и заштитата на шумите, како и на искористувањето на главните и споредните шумски производи, мора да има стручна спрема предвидена со посебни прописи.

Член 104

Службена облека му следува на техничкиот и инженерскиот кадар што врши редовно теренска работа или е задолжен со постојана теренска работа.

Службената облека може да се носи само во време на службената работа.

VII. ШУМАРСКА ИНСПЕКЦИЈА

Член 105

За вршење надзор над спроведувањето и применувањето на прописите и мерките во областа на шумарството во Секретаријатот за шумарство на Извршниот совет и во народните одбори на околиците, се образува посебна инспекциска служба (шумарска инспекција).

Работата на шумарската инспекција ја вршат шумарски инспектори.

Член 106

Шумарската инспекција преку инспекторите:

1. го контролира спроведувањето на прописите и извршувањето на шумско-стопанските мерки за користењето, чувањето и унапредувањето на шумскиот фонд;

2. врши надзор над работата на органите на шумарско-техничката помошна служба, како и другите шумарски службеници во поглед на спроведувањето на прописите и мерките за чување на шумата;

3. врши и други работи што со закон и други прописи ѝ се ставени во должност.

Член 107

Во вршењето на работите од претходниот член, шумарскиот инспектор е овластен:

1. да запре секакво работење во шума и шумски земјишта ако тоа работење е во спротивност со постојните прописи;

2. да ги прегледува сите работи што се изведуваат во шума и шумско земјиште, како и да врши преглед на местата на кои дрвја се држат, сместуваат, препродаваат, стават во движење и извозот од шумата;

3. да ги одземе бесправно исечените дрва и бесправно произведениот дрвен јаглен и да запре односно забрани преработување на бесправно прибавеното дрво;

4. да врши преглед на пословните книги и документите на стопанските организации и установи, ако тоа е потребно за вршење контрола и надзор;

5. да ги известува надлежните органи и да бара нивна интервенција, ако оваа е потребна за вршење на инспекцијата, а сам не е надлежен за тоа;

6. да води потребни извиди;

7. да преземе други мерки ако за тоа е овластен со посебни прописи.

Член 108

Сите мерки од претходниот член, шумарскиот инспектор ги наредува со писмено решение.

Против решението на шумарскиот инспектор на околицата може да се поднесе жалба до Републичката шумарска инспекција, а против првостепеното решение на Републичката шумарска инспекција може да се поднесе жалба до Секретаријатот за шумарство на Извршниот совет.

Жалбата се поднесува во рок од 15 дена по примањето на решението.

Жалбата не го одложува извршувањето на мерките одредени со решението, но шумарскиот инспектор што го донел решението може на образложено барање од молителот да го одложи извршувањето, ако тоа не му е спротивно на јавниот интерес.

Член 109

Ако шумарскиот инспектор утврди дека постои основа за покренување дисциплинска, административно-казнена или кривична постапка, е должен да поднесе пријава до надлежниот орган.

Член 110

Републичката шумарска инспекција спрема околицата шумарска инспекција има право:

1. да бара од околицките шумарски инспектори да извршат одредени работи од надлежност на републичката шумарска инспекција и за тоа да поднесат извештај;

2. да бара од околицките шумарски инспекции извештај за извршување на одделни и важни работи од надлежноста на околицката шумарска инспекција;

3. да бара од околицките шумарски инспекции да и доставуваат редовни извештаи за вршење на контролата над применувањето прописите и мерките на сојузните и републичките органи и на народните одбори на околиците во роковите што им ги одредува републичката шумарска инспекција.

VIII. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 111

Со парична казна до 10.000 динари или со казна затвор до 30 дена ќе се казни за прекршок:

1. кој врши сеча без одобрение или пред обележувањето од страна на овластениот орган, како и кој при сеча не се придржува по прописите за сеча и извоз на дрвата;

2. кој со намера за себе или за друг да прибави противправна имотна корист, собори едно или повеќе стебла или посвои едно или повеќе соборени стебла и со тоа нанесе штета која не преминува 2.000 динари;

3. кој корне или на друг начин уништува фиданки на пошумени површини;

4. кој без одобрение сече дрво во шума или надвор од шума ставена под заштита на законот;

5. кој врши гола сеча без претходно одобрение, ако вакво одобрение е пропишано;

6. кој неовластено врши смоларење во шума или врши смоларење на забранет начин;

7. кој врши лисничарење;

8. кој врши жирење или собирање на лисна постилка без одобрение;

9. кој во шума или шумско земјиште врши напасување или жирење на место во време кога тоа не е дозволено или врши брстење;

10. кој не изврши пошумување во одреден рок;

11. кој подига пилани без одобрение или спротивно на пропишаните услови;

12. кој подига варници, бачила, колиби и слични објекти во шума и на шумски земјишта без претходно одобрение или спротивно на пропишаните услови;

13. кој произведува дрвен јаглен на места што не се претходно за тоа одредени или дрвен јаглен извезува од шума без пропишана дозвола или на недозволен начин.

Член 112

Со парична казна до 5.000 динари или со казна затвор до 15 дена ќе се казни за прекршок:

1. кој не одржува шумски ред во шумата;

2. кој оштетува или уништува гранични белези, ендек и други ознаки на границата на шумата, без намера да го спречи и отежне докажувањето, или кој оштетува или уништува знаци на обележување за поделба на шумата на одделни отсеци, знаци за забрана на пасење, знаци за загрозеноста од пожар, знаци за заштитна шума и слично;

3. кој остави добиток во шума или шумско земјиште без чувар или довери добиток на чување на малолетно или друго неспособно лице;

4. кој оштетува шумски пасишта, објекти и направи, како и други уреди што се во врска со овие;

5. кој не постапи по наредбите од шумскиот инспектор или му пречи во работата, доколку ова пречење не претставува кривично дело;

6. кој спротивно на одредбите од овој закон и други прописи од надлежните органи врши напасување на добиток или жирење на места што не се за тоа одредени или без дозвола од органот на управување односно сопственикот, врши напасување на туѓа шума или врши напасување со поголем број добиток одошто е дозволено;

7. кој уништи знаци на стебла одредени за сеча или жигови на изработено дрво;

8. кој оштетува стебла во шума;

9. кој сече и извезува дрво од шума по истекот на одредениот рок и на недозволен начин;

10. кој превозува нежигосано дрво без пропишана исправа;

11. кој неовластено собира и присвојува семе од шумски дрвја, отпадоци од сеча и од преработување на дрвата, суви паднати лисја или собира трска, суви гранки, вади пенушки и други споредни шумски производи;

12. кој без одобрение вади од шума или шумско земјиште камен, песок, глина, земја и друго.

Член 113

Со парична казна од 10.000 до 500.000 динари ќе се казни за прекршок стопанската организација односно установата со самостојно финансирање:

1. која изврши дејание предвидено во точ. 1, 2, 4, 8, 12 и 13 од член 111 односно точка 1, 4, 5 и 10 од член 112 на овој закон;

2. која изведува работи на обнова и сеча на шума без одобрени годишни планови;

3. која постапува спротивно на одобрените годишни планови и шумско-уредувачки елаборати;

4. која врши продавање на дрвна маса и други шумски производи спротивно на прописите;

За дејство од претходниот став ќе се казни со парична казна од 1.000 до 10.000 динари и одговорното лице во стопанската организација односно установата.

Член 114

Родителот односно старателот на малолетно лице кое стори прекршок од член 111 односно член 112 од овој закон, ќе се казни и тоа:

1. со парична казна до 10.000 динари, ако малолетното лице стори прекршок од член 111;

2. со парична казна до 5.000 динари, ако малолетното лице стори прекршок од член 112.

Член 115

Покрај казната за прекршок ќе се изрече и заштитна мерка одземање на предметите прибавени со прекршокот, како и одземање на предметите употребени за извршување на прекршок и предметите што постале со извршувањето на прекршокот.

Привремено одземање на предметите од претходниот став можат да вршат службениците од шумарско-чуварската служба, шумарските инспектори и припадниците на Народната милиција.

Постапката со добитокот затечен на пасење во шума во која напасувањето не е дозволено, или кога е позволено но сопственикот нема одобрение за пасење, се спроведува по прописите за спречување на полските штети.

Член 116

Административно-казнената постапка за прекршок од член 111, 112 и член 114 од овој закон ја води општинскиот судија за прекршоци, административно-казнената постапка за прекршок од член 113 на овој закон ја води околинскиот судија за прекршоци.

Член 117

Правните и физичките лица се должни да ја надоместат штетата што ја причиниле во шума, на шумско земјиште или шумско пасиште со дејанија спротивни на одредбите од овој закон. Секретаријатот за шумарство на Извршниот совет ќе пропише постапка и ценовник за утврдување на надомест на штетата причинета на шума, шумско земјиште или шумско пасиште.

IX. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 118

Додека не се донесат шумско-уредувачки елаборати, едногодишните планови се изработуваат врз основа на податоци од инвентаризацијата односно податоците собрани непосредно на теренот.

Едногодишните планови за кои не се изработени шумско-уредувачки елаборати, ги одобрува советот надлежен за работите на шумарството на народниот одбор на околинјата по претходно прибавена согласност од Секретаријатот за шумарство на Извршниот совет.

Член 119

Сопствениците и органите на управување со варници, бачила и слични објекти во шума или на шумско земјиште, подигнати до влегувањето во сила на овој закон, се должни да ги сообразат нив со одредбите од овој закон и прописите што ќе се донесат врз основа на него најдоцна во рок од три години од влегувањето во сила на овој закон.

Решение за тоа кои од објектите од претходниот став ќе треба да се сообразат, како и во кој рок, ќе донесе советот надлежен за

работите на шумарството на народниот одбор на општината врз основа на образложен предлог од надлежниот орган што управува со шумата.

Член 120

Органот на управување со шумата е должен површините на кои е извршена сеча пред влегувањето во сила на овој закон, да ги пошуми под условите од член 57 од овој закон во рок од три години по неговото влегување во сила.

Член 121

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за шумите („Службен весник на НРМ“ бр. 23/49) и Законот за пошумување („Службен весник на НРМ“ бр. 1/51) со сите изменувања и дополнувања на тие закони.

До донесувањето на поблиски прописи за применувањето на овој закон остануваат во важност сите прописи донесени за применување на Законот за шумите и Законот за пошумување доколку не се во спротивност со овој закон.

Член 122

Овој закон влегува во сила петнаесеттиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Народна Република Македонија“.

47.

УКАЗ ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ВОДИТЕ

Врз основа на член 71 точка 11 од Уставниот закон за основите на општественото и политичкото устројство и органите на власта на Народна Република Македонија се прогласува Законот за водите, што го усвои Народното собрание на Народна Република Македонија на седницата на Републичкиот собор одржана на 21 и 22 март 1957 година и на седницата на Соборот на производителите одржана на 21 и 22 март 1957 година.

У бр. 7

8 април 1957 година

Скопје

Претседател
на Народното собрание,
Лазар Колишевски, с. р.

Претседател
на Извршниот совет,
Љупчо Арсов, с. р.

ЗАКОН ЗА ВОДИТЕ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Водите на територијата на Народна Република Македонија, коритата на природните и вештачките водотоци и езера се општонароден имот. Општонароден имот се и напуштениите корита, површините под бари и

мочуришта, наплавините и речните острови на кои не е заснована приватна сопственост.

Води во смисла на овој закон се сите површински води било да течат или стојат (извори, природни и вештачки водотоци, езера и бари) и сите подземни води (слатки, минерални и термални води).

Член 2

Управувањето со водите се врши според одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, како и други прописи.

Со водите управуваат државни органи одредени со посебни прописи (водостопански органи).

Органите коишто управуваат со водите, под условите и во границите одредени со овој закон, на стопанските, задружните и општествените организации и граѓаните им даваат право на користење на вода а можат да им даваат и други права во поглед на водата.

Член 3

За користење на водите, одбрана од водите и заштита на водите, корисниците односно заинтересираните се здружуваат и основаат водостопански организации по посебни прописи.

Член 4

За унапредување на водостопанството можат да се основаат заводи и други научно-испитувачки установи.

II. ПОСЕБНИ ОДРЕДБИ

1. Водостопанска основа

Член 5

Користење на водите, одбрана од водите и заштита на водите се врши врз водостопанска основа за водно подрачје, слив или дел од слив.

Водно подрачје во смисла на овој закон е дел од повеќе сливови или повеќе цели сливови, кои сочинуваат географска или водостопанска целост.

Слив во смисла овој закон е површина на земјиште ограничена со вододелница.

Член 6

Водостопанска основа е техничко-стопански план за водно подрачје, слив или дел од слив во кој се прикажува состојбата на водите, хидротехничките системи и објекти и во кој се дадени водостопански решенија за користење на водите, одбрана од водите и заштита на водите со потребни подлоги.

Хидротехнички систем во смисла на овој закон претставуваат повеќе хидротехнички објекти со една или повеќе функционално и технички поврзани намени.

Хидротехнички објект во смисла на овој закон е градежен или друг објект со една или повеќе водостопански намени, кои можат да влијаат врз режимот на водите.

Член 7

Водостопанската основа служи како подлога за проектирање, давање согласност за инвестициони програми и за издавање одобренија за употреба на хидротехнички системи и објекти.

Член 8

Водостопански основи донесуваат народните одбори на општините и околиците односно Извршниот совет.

Извршниот совет ќе ги одреди роковите и водните подрачја односно сливовите за кои водостопанска основа ќе донесува народниот одбор на општината односно народниот одбор на околицата.

Член 9

До донесувањето на водостопански основи за водни подрачја, слив или дел од слив, органите од чл. 8 ст. 1 на овој закон ќе донесат ориентациони водостопански основи.

Ориентациона водостопанска основа е водостопанска основа без детални подлоги.

Член 10

За изработка на водостопански и ориентациони водостопански основи се грижи соодветниот орган на управата надлежен за работите на водостопанството.

Член 11

Поблиски прописи за изработката на водостопански и ориентациони водостопански основи, како и за постапката за нивното донесување ќе донесе Извршниот совет.

2. Проектирање, изведување, користење и употреба на хидротехнички системи и објекти

Член 12

Изградба на хидротехнички системи и објекти се врши врз идејни и главни проекти.

Член 13

Проектирање на хидротехнички системи и објекти се врши врз база на водостопанска основа односно ориентациона водостопанска основа.

Без одобрен главен проект не може да се пристапи кон изведување на хидротехнички систем или објект.

По одобрение од републичкиот орган на управата надлежен за работите на водостопанството, по исклучок, во итни случаи за да се спречи нагло влошување на состојбата на коритата и отстрани непосредна опасност за населби, поважни објекти и комуникации, може и без водостопанска основа односно главен проект да се пристапи кон изведување на хидротехнички објект, со тоа што на инвеститорот ќе му се одреди рок во кој е должен да поднесе главен проект.

Член 14

Проектирање и изведување на хидротехнички системи и објекти се врши според постојните прописи за градежно проектирање и градење.

Член 15

При ревизија на инвестициони програми и проекти од областа на водостопанството задолжително треба да присуствува водостопански стручњак одреден од соодветниот орган на управата надлежен за работите на водостопанството.

Член 16

Известиторите на хидротехничките системи и објекти се должни да обезбедат за проектните комуникации на постојните патишта, коишто се пресечуваат со хидротехничките системи односно објекти, како и на имотите оставени без пристап.

Член 17

Инвеститорите на градежни објекти (патишта, железници и др.) се должни со проектот да го обезбедат функционирањето на постојните хидротехнички системи и објекти.

Член 18

Надлежната ревизиона комисија може да одобри инвестициона програма и главен проект само по претходно дадената водостопанска согласност од органот на управата надлежен за работите на водостопанството на народниот одбор на општината.

За хидротехничките објекти што се претегнуваат на подрачје од две или повеќе општини односно околии или ако тие би влијаеле врз режимот на водите на две или повеќе општини односно околии, водостопанска согласност дава органот на управата надлежен за работите на водостопанството на народниот одбор на околицата односно Републиката.

Се овластува републичкиот орган на управата надлежен за работите на водостопанството да донесе поблиски прописи за изградбата на кои објекти не е нужна согласност за инвестициона програма и главен проект.

Член 19

За изградба на локални објекти, како што се бунари, јазови и слично, републичкиот орган на управата надлежен за работите на водостопанството ќе донесе поблиски прописи.

Член 20

Технички преглед и прием на хидротехнички систем односно објект се врши комисијски спрема прописите за градежништвото.

Хидротехничкиот систем или објект може да се стави во употреба ако кон дозволата за употреба, којашто се издава по прописите за градење, се прибави согласност од органот на управата надлежен за работите на водостопанството по чл. 18 од овој закон.

Член 21

Органите на управувањето односно корисниците на хидротехничките системи или

објекти се должни да ги одржуваат нив во исправна состојба.

Се забранува оштетување на хидротехнички системи или објекти.

Член 22

Органот на управување на хидротехнички системи односно објекти е должен да донесе правилник за експлоатација на системот односно објектот.

Правилникот од претходниот став го одобрува соодветниот орган на управата надлежен за работите на водостопанството.

Републичкиот орган на управата надлежен за работите на водостопанството донесува упатства за изработување на правилници за експлоатација на водите.

Член 23

Сопствениците односно корисниците на земјоделски имоти кои користат вода, се должни да ја користат водата спрема постојните прописи и да го приспособат имотот за рационално користење на водата, како и да ја одржуваат во постојана исправност деталната мрежа на каналите.

Ако сопствениците односно корисниците не ги извршат потребните работи од претходниот став, органот на управување со водите ќе го определи рокот за извршување на работите. Доколку тоа не се изврши во определениот рок, органот на управување со водите може да го забрани користењето на водите или да ги изврши потребните работи за сметка на корисникот односно сопственикот.

3. Користење на водите

Член 24

Водите може да се користат за стопански, комунални и други потреби.

Член 25

За потребите од претходниот член води можат да користат стопански и општествени организации, државни органи, установи, заедници (село, населби, и сл.), група граѓани и граѓанки (корисници на вода).

Член 26

Право на користење вода за потребите од член 24 од овој закон се стекнува врз основа на одобрение што го издава органот на управата надлежен за работите на водостопанството на народниот одбор на општината.

Одобрението за користење вода, чие користење влијае врз режимот на водите на две или повеќе општини, го издава органот на управата надлежен за работите на водостопанството на народниот одбор на околината по претходно прибавено мислење на народните одбори на општините.

Одобрението за користење вода, чие користење влијае врз режимот на водите на две или повеќе околии, го издава републичкиот орган на управата надлежен за работите

на водостопанството по претходно прибавено мислење на народните одбори на околините.

Член 27

Одобрение за користење на вода за поголеми системи односно објекти се издава по одржана јавна расправа со заинтересираните лица, а за помали објекти по извршен увид на лице место.

Член 28

Доколку количините на водите се ограничени, одобрението за користење вода ќе се даде според значењето на потребите за вода.

Член 29

Одобрението за користење вода не може да се пренесува на друг без согласност на органот надлежен за издавање на одобрението.

Член 30

На корисниците на вода што, без или спротивно на даденото одобрение за користење вода, користат вода, органот на управата надлежен за работите на водостопанството ќе им го забрани користењето на водата.

Корисниците од претходниот став се должни да ја надоместат штетата причинета со недозволеното користење на водата, како и да ја вратат добивката прибавена по тој начин.

Прибавената добивка од претходниот став оди во полза на околинскиот фонд за води.

Член 31

Секој сопственик односно корисник на земјиште може во границите на земјиштето без одобрение да користи за свои потреби вода што се собира од врнежи, вода што извира на тоа земјиште и подземна вода што се користи со обичен бунар, ако со користењето не се загрозува текот и својствата на водата.

Сопствениците односно корисниците на земјиштето од претходниот став се должни користењето на водата да му го пријават на органот на управата надлежен за работите на водостопанството на народниот одбор на општината.

Условите и начинот за користење на вода што извира, како и на подземната вода што се користи со бунар, ќе ги пропише републичкиот орган на управата надлежен за работите на водостопанството.

Извршниот совет ќе одреди и за кои други потреби не е нужно одобрение за користење вода.

Член 32

Одобрението од член 26 од овој Закон се гаси:

1. кога корисникот не започне со користење на водата во определениот рок;

2. кога корисникот го запре користењето на водата за време подолго од една година;

3. кога корисникот изјави пред органот на управата надлежен за работите на водостопанството дека се откажува од одобренieto;

4. кога на одобренieto му истече рокот, и

5. кога престанала потребата за користење на водата.

Член 33

Соодветниот орган на управата надлежен за работите на водостопанството ќе го одземе издаденото одобрение:

1. ако водата не се користи на начинот, во обемот и на местото одредено во одобренieto, и

2. ако тоа го налагаат општите интереси.

Член 34

Се овластува републичкиот орган на управата надлежен за работите на водостопанството да донесе поблиски прописи за користење води по чл. 28 од овој закон, за постапката и условите за издавање, како и за гасење и одземање на одобренija за користење вода.

Член 35

Се овластува Извршниот совет да може да воведи плаќање на надомест за користење на вода.

Висината на надоместа ја одредува Извршниот совет.

Член 36

Сите сопственици односно корисници на земјиштата во реонот на еден хидротехнички систем односно објект задолжително плаќаат воден принос.

4. Одбрана од води

Член 37

Мерки што се преземаат за одбрана од води се: заштита на земјишта, објекти и населби, уредување на порои, уредување и одржување на корита, одбрана од поплави и одводнување.

Член 38

Заштита на земјишта, објекти и населби, како и уредување и заштита на корита и одводнување се врши со преземање на технички и култур-технички мерки за отстранување на штетното дејство на површинските, подземните и подвирните води.

Одбраната од поплави се врши со преземање на технички мерки за одржување на изградените системи и објекти, како и со преземање на организациони и други потребни мерки за одбрана од поплави.

Органи за организирање и спроведување на мерките предвидени со претходните ставови се републичкиот орган на управата надлежен за работите на водостопанството, надлежните органи, народните одбори на око-

лиите и општините, како и заинтересираните организации и граѓани.

Член 39

Уредувањето на порои и заштитата на земјиштата од ерозија се врши според одделни прописи.

Член 40

Земјиштата потребни за преземање мерки за одбрана од води, како и градежните објекти што пречат за преземањето на овие мерки, ќе се експроприраат по постојните прописи за експроприација.

Член 41

Патиштата, премините и другите сообраќајни објекти, што поради преземањето на мерките за одбрана од води ќе бидат прекинати или разрушени, органот што ги изведува мерките е должен да ги воспостави на свој трошок на исто или друго погодно место што ќе го одреди соодветниот орган на управата надлежен за работите на водостопанството во согласност со органот надлежен за работите на сообраќајот.

Член 42

Доколку мерките за одбрана од води се изведуваат со општествени средства, а овие мерки трајно им користат на стопански, задружни или општествени организации или одделни граѓани, Извршниот совет може да реши, овие организации односно граѓани да сносат дел од трошоците за изградбата и одржувањето сразмерно на постигнатата корист или отстранетата опасност.

Член 43

За учеството на граѓаните, како и задолженијата на државните органи и правните лица во отстранувањето на опасноста од води се применуваат одредбите од Законот за задолжително учество на граѓаните во отстранувањето на општа опасност.

Член 44

Извршниот совет ќе донесе поблиски прописи за заштита на земјиштата, објектите и населбите, за уредување и одржување на коритата, за одбрана од поплави и за одводнување.

5. Заштита на води

Член 45

Заштита на води се врши со цел да се спречат загубите на водата и отстранат штетните менувања на хемискиот и физичкиот состав на водата или да се зачуваат корисните биолошки својства на водата.

Се овластува Извршниот совет да донесе поблиски прописи за заштита на водите.

6. Надзор

Член 46

Надзор над спроведувањето и примената на прописите и мерките во областа на водо-

стопанството вршат водостопанските инспектори.

Водостопанските инспектори се службеници на народните одбори на општините односно околиците и на републичкиот орган на управата надлежен за работите на водостопанството.

7. Регистри и катастар

Член 47

Органите на управата надлежни за работите на водостопанството на народните одбори на општините, околиците односно Републиката водат регистри за издадените водостопански согласности за инвестиционите програми и главните проекти, одобрените за користење води и дозволите за употреба на хидротехнички системи и објекти, како и за поправките на системи и објекти.

Регистрите од претходниот став се јавни и секој има право да ги разгледа и да бара изводи и копии од нив.

Член 48

Се овластува републичкиот орган на управата надлежен за работите на водостопанството да донесе поблиски прописи за содржината и начинот за водењето на регистрите.

Член 49

За правилно управување со водите и за нивното евидентирање се води катастар на водите. Катастарот на водите служи и како подлога за изработување на водостопанска основа.

Катастарот на водите се води за водите на подрачјето на општината, околицата односно Републиката.

Катастар на водите води органот на управата надлежен за работите на водостопанството на народниот одбор на општината, околицата односно Републиката.

Упатства за водење на катастарот на водите пропишува републичкиот орган на управата надлежен за работите на водостопанството.

8. Казнени одредби

Член 50

Со парична казна до 500.000 динари ќе се казни стопанска или друга организација ако изведуваче, реконструкција или адаптација на хидротехнички објекти започне без водостопанска согласност на главниот проект или оштети водоток односно хидротехнички систем или објект.

За дејание од претходниот став ќе се казни за прекршок и одговорното лице на стопанската организација со парична казна до 10.000 динари.

Ако објектот е изграден спротивно на чл. 12, 13, и 14 од овој закон и штети на режимот на водите ќе се сруши за сметка на стопанската организација, установата или лицето што го изградило.

Член 51

Со парична казна до 200.000 динари ќе се казни за прекршок стопанска или друга организација:

1) која без одобрение пристапи кон користење на хидротехнички систем или објекти;

2) која користи хидротехнички систем или објект спротивно на издаденото одобрение, и

3) која не го одржува во исправна состојба хидротехничкиот систем или објект.

За дејание од претходниот став ќе се казни за прекршок и одговорното лице на стопанската или друга организација со парична казна до 10.000 динари.

Член 52

Со парична казна до 50.000 динари или со затвор до 30 дена ќе се казни за прекршок граѓанин кој користи вода без одобрение или спротивно на пропишаните правила за користење на хидротехнички систем или објект.

Член 53

Со парична казна до 10.000 динари или со затвор до 30 дена ќе се казни за прекршок граѓанин кој не го пријави користењето на вода по чл. 31 од овој закон, како и граѓанин кој оштети хидротехнички систем или објекти, ако оштетувањето не претставува кривично дело.

Член 54

Административно-казнената постапка по прекршоците одредени во чл. 50 и 51 од овој закон ја води околицкиот судија за прекршоци, а по прекршоците од член 52 и 53 од овој закон општинскиот судија за прекршоци.

III. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 55

Корисниците на вода на постојаните хидротехнички системи и објекти што немаат одобрение за користење вода се должни во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон да се снабдат со такво.

На корисникот од претходниот став ќе му се забрани користењето на хидротехничкиот систем или објект доколку во определен рок не се снабди со одобрение од соодветниот орган на управата надлежен за работите на водостопанството.

Доколку системот односно објектот му пречи на режимот на водата може да се нареди рушење на системот или објектот.

Член 56

Одобренијата за користење води и водостопанските согласности за инвестициони програми и главни проекти за хидротехничките системи или објекти издадени пред влегувањето во сила на овој закон, корисниците се должни во рок од една година по влегувањето во сила на овој закон да му ги поднесат

на ревизија на соодветниот орган на управата надлежен за работите на водостопанството.

Издадените водостопански согласности за главни проекти за хидротехнички системи и објекти, чија изградба со влегувањето во сила на овој закон е во тек, не се поднесуваат на ревизија.

Член 57

Корисникот на хидротехнички систем или објект кој не располага со докази за тоа дека одобрение односно водостопанска согласност му е издадена или кој одобрение односно водостопанска согласност не прибави, е должен во рок од една година по влегувањето во сила на овој закон да му поднесе на соодветниот орган на управата надлежен за работите на водостопанството барање за издавање на одобрение односно водостопанска согласност.

Член 58

До донесувањето на ориентациони водостопански основи, органот на управата надлежен за работите на водостопанството ќе издава одобренија односно водостопански согласности врз основа на упатството што ќе го пропише републичкиот орган на управата надлежен за работите на водостопанството.

Член 59

Се овластува републичкиот орган на управата надлежен за работите на водостопанството да донесе правилник за постапката и начинот за вршење ревизија на порано издадените одобренија односно согласности, како и за постапката по барањата за дополнително издавање на одобренија односно согласности.

Член 60

Овој закон влегува во сила осмиот ден по неговото објавување во „Службен весник на Народна Република Македонија“.

48.

УКАЗ

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЗАШТИТА НА СТРМНИТЕ ЗЕМЈИШТА ОД ЕРОЗИЈА И ЗА УРЕДУВАЊЕ НА ПОРОИТЕ

Врз основа на член 71 точка 11 од Уставниот закон за основите на општественото и политичкото устројство и органите на власта на Народна Република Македонија се прогласува Законот за заштита на стрмните земјишта од ерозија и за уредување на пороите, што го усвои Народното собрание на Народна Република Македонија на седницата на Републичкиот собор одржана на 21 и

22 март 1957 година и на седницата на Соборот на производителите одржана на 21 и 22 март 1957 година.

У бр. 6

8 април 1957 година

Скопје

Претседател
на Народното собрание,
Лазар Колишевски, с. р.

Претседател,
на Извршниот совет,
Љупчо Арсов, с. р.

ЗАКОН ЗА ЗАШТИТА НА СТРМНИТЕ ЗЕМЈИШТА ОД ЕРОЗИЈА И ЗА УРЕДУВАЊЕ НА ПОРОИТЕ

І. ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се одредуваат мерки за заштита на стрмните земјишта што се загрозувани од ерозија и за уредување на пороите.

Член 2

Во смисла на овој закон:

земјиште загрозувано од ерозија е земјиште на кое се видливи трагите од смивање или кое се одронува или постои опасност од смивање или одронување поради што на него треба времено или трајно да се спроведе промена на културите, да се уредат пороите и да се преземат други заштитни мерки;

порои се водотоци со повремени или постојани води, кои со подлокување или со изливање на наноси (камен, чакал, песок и друго) им нанесуваат штета на имотите во општествена и приватна сопственост;

ерозионо подрачје опфаќа слив на еден или повеќе порои со нивните притоки кои сочинуваат географска и хидрографска целина;

пороен периметар е слив на еден порој со неговиот наносен конус каде што се врши изливање на наносите. Потесен пороен периметар е дел на поројот во кој се врши активна ерозија во вид на браздење, подлокување, одронување, лизгање и затрпување.

Член 3

Ливадите, пасиштата и другите необработени површини на земјиштата загрозувани од ерозија не смеат да се претвораат во нивје односно да се копаат, разорнуваат и сеат со едногодишни култури.

Обработените површини на загрозените земјишта што се сеат со едногодишни култури ќе се преориентираат во многугодишни култури кои најдобро ќе го штитат земјиштето од ерозија (ливади, пасишта, овоштарници, лозја и шуми).

Член 4

Извршниот совет ги определува подрачјата (реоните) на кои стрмните земјишта се загроени од ерозија. За одделни подрачја може да се определи рок за преориентација на културите на земјиштето.

II. ЗАШТИТА НА СТРМНИТЕ ЗЕМЈИШТА И УРЕДУВАЊЕ НА ПОРОИТЕ

Член 5

Заштита на земјиштето од ерозија и уредување на пороите се врши со преземање технички, шумско-мелиоративни и агро-мерки, како и административни мерки со кои се спречува смивањето и одронувањето на земјиштето, се задржуваат штетните наноси, се спречува штетното изливање на водата и се обезбедуваат објектите загроени од порои.

Член 6

Во смисла на претходниот член особено се сметаат:

Технички мерки:

уредување на поројни водотоци;

зајакнување и заздравување на земјиштето од пороите;

дренирање на мочуриштата во стрмните земјишта;

терасирање и подзидување на земјиштата и друго;

Шумско-мелиоративни мерки:

зајакнување и заздравување на земјиштето во поројните подрачја со пошумување, затревување и мелиорација на пасиштата и шикарите.

агро-мерки:

промена на културите од едногодишни во многугодишни;

орање по хоризонтала;

примена на плодоредни култури;

поправка на структурата на земјиштето и друго.

Член 7

За површините на подрачјата загроени од ерозија што се обработуваат и користат за сеење едногодишни култури, советот надлежен за работите на земјоделството и шумарството на народниот одбор на општината, во зависност од паѓањето на теренот, структурата на почвата и степенот на ерозијата определува:

1. да се обработуваат по хоризонтала и да се применува плодоред на културите односно да се преориентираат од едногодишни во многугодишни култури и насади;

2. да се изградат заштитни објекти, тераси, подзидоци, окопи, покриени и откриени дренажи на влажните и мочурливите места и слично, како и да се спроведат и други агро-мерки за подобрување на земјиштето (калцификација, хумификација и слично).

Член 8

Советот надлежен за работите на земјоделството и шумарството на народниот одбор на општината со одделни решенија поблиску одредува на кои необработени површини на подрачјата загроени од ерозија:

1) се забранува разорнување на ливади, пасишта, утрини, запустени и други необработени површини;

2) се забранува пасење на добиток;

3) се забранува сечење шума, вадење, камен, земја, песок и слично;

4) се наредува пошумување, подигање на долгогодишни насади, затревување и пополнување на шумите, ресурекција на шикарите, како и други шумско-мелиоративни работи;

5) се наредува копање на окопи и други заштитни мерки.

Член 9

Мерките предвидени во член 7 и 8 од овој закон надлежниот совет ги наредува врз основа на изготвен стручен елаборат, а сопствениците на земјиштето односно органите на управување се должни да ги спроведат во рокот што ќе се определи со решението.

Доколку определените мерки не се извршат во поставениот рок на сопствениците односно органите на управување, независно од одговорноста за прекршок, советот надлежен за работите на земјоделството и шумарството на народниот одбор на општината ќе забрани користење на земјиштето односно ќе нареди спроведување на мерките на нивна сметка.

Член 10

Извршниот совет може да одреди посебни мерки за заштита на одделни подрачја, во кои населбите, комуникациите, стопанските објекти и друго особено се загроени од смивање и одронување на стрмните земјишта.

Член 11

Секретаријатот за шумарство на Извршниот совет во согласност со Секретаријатот за земјоделство на Извршниот совет донесува упатства за спроведување на одредбите од член 7 и 8 од овој закон.

Член 12

Средствата потребни за спроведување на мерките одредени со овој закон ги обезбедува органот што ги наредил тие мерки.

Органот од претходниот став може за истата цел да користи и средства доделени од фондот за унапредување на шумарството и фондот за води, како и средства од други извори.

Член 13

Средствата од претходниот член првенствено ќе се употребуваат:

за изработување основи и проекти во врска со спроведувањето на мерките што се налага да бидат преземени;

за подигање соодветни расадници за обезбедување посадочен и семенски материјал;
за изведување работи за заштита на ерозионите подрачја;

за демонстрации на постигнувањата остварени со спроведувањето на преземените мерки и

за давање помош на сопствениците односно корисниците на земјиштето за кое се налага спроведувањето на мерки.

Член 14

Сопствениците на земјиштето односно органите на управување со земјиштето во општествена сопственост, во ерозионите подрачја и на околните земјишта, се должни да дозволат употреба на своето земјиште, за донесување, истоварување и приготвување на градежен материјал. Оваа обврска на сопствениците односно на органите на управување во секој одделен случај се утврдува со решение на народниот одбор на општината. Со решението истовремено се одредува надоместот за искористување на земјиштето и обврската на инвеститорот, по извршените работи, земјиштето да го доведе во првобитната состојба. Во решението може да се одреди земјиштето да му се отстапи на користење на изведувачот и пред правосилноста на решението.

Земјиштето потребно за подигање на повремените станови за работниците и за управата на градилиштето, за подигање на расадниците и за други потреби во врска со сузбивањето на ерозијата и уредувањето на пороите ќе се користи по спогодба со корисниците. Спогодбата за надомести ја одобрува органот на управата надлежен за работите на шумарството на народниот одбор на општината. Доколку не дојде до спогодба со сопственикот односно корисникот на земјиштето, ќе се пристапи кон привремена експропријација.

Член 15

Земјиштето што е неопходно потребно за пошумување и изведување на други работи во врска со уредувањето на порои и заштита на стрмните земјишта загрозувани од ерозија, како и градежните објекти што му пречат на изведувачот, ќе се експроприраат по одредбите од Основниот закон за експропријација.

Член 16

Шумите што се наоѓаат во реоните во кои стрмните земјишта се загрозувани од ерозија се сметаат за заштитни шуми и нивното користење и стопанисување ќе се врши по прописите за заштитните шуми.

Член 17

Корисникот на земјани рижи и привремени дотурни шумски патишта е должен, во рок од една година по свршувањето на експлоатацијата, нив да ги заздрави со пошу-

мување, затревување или со изградување на заштитни објекти.

Член 18

Сопствениците и корисниците односно органите на управување со земјиштето се должни да го отстапат без надомест материјалот за градење што е нанесен од пороите и кој е потребен за изведување на работите за спречување на ерозијата и за уредување на пороите.

Член 19

Каменот, чакалот, песокот и дрвото добиени од ресуреција и чистење на општонароден имот што се наоѓа во периметарот на пороите, доколку се потребни за уредување на пороите и заштита на земјиштето од ерозија, се користат без надомест, а од приватни имоти со надомест.

Член 20

Сопствениците и органите на управување со шумите се должни да одобруваат материјали вон од поројните периметри а во најблиските места до поројот кој се уредува, доколку состојбата на такви шуми тоа го позволява.

Член 21

Без одобрение од советот надлежен за работите на земјоделството и шумарството на народниот одбор на општината во реоните прогласени за загрозувани од ерозија не можат да се градат сточарски згради (колиби, штали, трла, аргачи, навеси и слично); пилани, поточари, јазови, одводни и напојувачки канали бразди, сообраќајници, окопи и слично.

Член 22

За постојните сточарски згради од претходниот член советот надлежен за работите на земјоделството и шумарството на народниот одбор на општината со решение одредува по кои услови тие можат да останат или да се напуштат.

За постојните јазови, одводни и напојувачки канали, бразди, окопи и ендеци за одводнување и слични објекти, доколку сопствениците односно корисниците не ги осигураат против брзото истечување на водата, копање и влечење на наноси и подвирување, советот од претходниот став ќе нареди да се поплучаат, обложат или каскадираат на деловите на кои водата копа наноси и носи земја, подвирува и предизвикува смивање и лизгање, и да се спроведат до најблискиот водоток, или да се забрани нивната употреба.

Член 23

Советот надлежен за работите на земјоделството и шумарството на народниот одбор на општината ќе ја забрани употребата односно ќе нареди да се урнат зградите и објектите од член 21 што се подигнати без одобрение, како и неприспособените згради и објекти од член 22 од овој закон.

Доколку органот на управување односно корисникот во определениот рок од член 17 од овој закон не го заздрави земјиштето, независно од одговорноста за прекршок, по заклучок на советот надлежен за работите на земјоделството и шумарството на народниот одбор на општината, секцијата за заштита на стрмните земјишта и уредување на пороите ќе го изведе заздравувањето на негова сметка.

Член 24

За изведување на техничките работи или други заштитни мерки за заштита на земјиштата или објектите што се од непосреден интерес за месното население, народниот одбор на општината по предлог од собири на избирачи може да пропише обврска за бесплатна работа.

Обврската за бесплатна работа може да трае најмногу до три дена во една календарска година.

Постапката за воведување обврска за бесплатна работа за работите предвидени во став 1 од овој член, се спроведува по одредбите од Законот за месниот самопридонес.

Член 25

Обврската за бесплатна работа е задолжителна за сите работоспособни граѓани на подрачјето за кое се воведува, освен:

за жени над 45 годишна и мажи над 55 годишна возраст;

за жени за време на бременост и мајки со деца под 3-годишна возраст;

за лица што поради болест или инвалидност се неспособни за работа.

Народниот одбор на општината може од обврската за бесплатна работа да ги ослободи мајките со повеќе деца, водејќи сметка за месните потреби.

Категориите лица што се ослободуваат од обврската за бесплатна работа народниот одбор ги одредува со одлуката со која ја воведува обврската.

Лицата што подлежат на обврска на бесплатна работа можат неа да ја заменат со паричен надомест сметан според просечната дневна заработувачка на неквалификуван работник.

Член 26

На сопствениците или корисниците односно органите на управување со земјиштето, на кои им се налага преориентација на земјоделското производство во решението за преориентација ќе им се определи обемот и видот на стручната и материјалната помош.

Член 27

Сопствениците или корисниците односно органите на управување на повеќе парцели што образуваат целина во техничкото решавање на мерките од член 7 и 8 од овој закон, се должни заеднички и истовремено да ги извршуваат тие мерки.

Сопствениците или корисниците односно органите на управување на соседните земјишта или загрозуени објекти, кои имаат корист од спроведените мерки, се должни да учествуваат во преземањето и спроведувањето на тие мерки.

Обемот и начинот на учеството, со оглед на користта од спроведените мерки за секој конкретен случај ги одредува органот на управата надлежен за работите на стопанството на народниот одбор на општината врз основа на јавна расправа на која се покануваат заинтересираните.

III. РЕГИСТАР НА СТРМНИТЕ ЗЕМЈИШТА

Член 28

За стрмните земјишта што се загрозуени од ерозија и за пороите се води регистар.

Регистарот од претходниот став ќе се заведе во рок од една година по влегувањето во сила на овој закон.

Регистарот го води Секретаријатот за шумарство на Извршниот совет односно органот на управата надлежен за работите на земјоделството и шумарството на народниот одбор на околицата.

Регистарот се состои од уписник, именик и збирка на исправи.

Поблиски прописи за содржината и водењето на регистарот ќе донесе Секретаријатот за шумарство на Извршниот совет.

IV. ПРОЕКТИРАЊЕ И ИЗВЕДУВАЊЕ НА РАБОТИТЕ

Член 29

Ерозионите подрачја и стрмните земјишта загрозуени од ерозија се уредуваат според ревидирана основа за заштита на стрмни земјишта од ерозија и уредување на порои и според посебни проекти.

Основата е техничко стопански план за ерозионото подрачје и стрмните земјишта, во кој се прикажува состојбата на подрачјето и се дадени основни технички решенија.

Основата служи како подлога за проектирање и спроведување на мерките од глава II на овој закон.

Без одобрена основа не може да се пристапи кон изработување на проекти за заштита на земјиштата од ерозија и за уредување на пороите, а без одобрен проект не може да се пристапи кон изведување на работите за заштита од ерозија и уредување на пороите.

Член 30

Секретаријатот за шумарство на Извршниот совет во оправдани случаи кога треба да се отстрани непосредна опасност или штета од порои, лизгање и одронување на земјишта и слично, може да дозволи најнужните работи да се уредат без претходно изработена основа и проект.

Секретаријатот за шумарство на Извршниот совет ќе ги одреди елементите што ги содржат основите и проектите за заштита на земјиштето од ерозија и уредување на пороите, како и за постапката за ревизија на основите и проектите.

Член 31

Основата од претходниот член за подрачјето на една општина ја донесува народниот одбор на општината, за подрачјето на две или повеќе општини народниот одбор на околицата, а за подрачјето на две или повеќе околии Извршниот совет.

Член 32

Техничките работи во пороите, како и шумско-мелиоративните работи во потесните поројни периметри на запустените земјишта и силно деградираните од ерозија површини, ги изведува техничката секција за заштита на стрмните земјишта и за уредување на пороите при народниот одбор во сопствена режија или преку претпријатија.

Агро-мерките и шумско-мелиоративните работи во поројните периметри и земјиштата загроени од ерозија ги изведуваат сопственикот или корисникот односно органот на управување на земјиштето под контрола на техничката секција за заштита на стрмните земјишта и уредување на пороите и спрема одобрен проект. Овие работи може да ги изведува и техничката секција за заштита на стрмните земјишта и уредување на пороите.

Потребните агро-мерки и шумско-мелиоративни работи што сопствениците или корисниците односно органите на управување на земјиштето не ќе ги изведат во определен рок, може да ги изведе техничката секција за заштита на стрмните земјишта и уредување на пороите на нивни трошок.

Член 33

Одржувањето и поправањето на објектите изведени врз основа на овој закон со средства од заедницата го вршат технички секции за заштита на стрмните земјишта и уредување на пороите.

За редовното одржување и поправање на објектите, подигнати од стопански организации, приватно-правни и физички лица, се грижат самите организации односно тие лица.

Доколку лицата од претходниот став не се грижат за редовното одржување и поправање на објектите, независно од одговорноста за прекршок, по решение на советот надлежен за работите на земјоделството и шумарството на народниот одбор на општината, секцијата за заштита на стрмните земјишта и уредување на пороите ќе ги изведе работите на нивна сметка.

Член 34

Работи изведени за заштита на земјиштата загроени од ерозија и уредување на

пороите делумично или во целост со средства на заедницата, ќе се примаат преку колаудација.

Се овластува Секретаријатот за шумарство на Извршниот совет да донесе поблиски прописи за колаудација на изведените работи.

V. НАДЗОР

Член 35

Надзорот над спроведувањето и применувањето на одредбите и мерките од овој закон го врши шумарската инспекција.

Член 36

Во вршење на надзорот инспекторот контролира:

1. извршувањето и спроведувањето на мерките наредени од народните одбори на општините и другите органи;

2. ливадите, пасиштата и другите необработени површини во реоните прогласени како загроени од ерозија, да не се претвораат во нивје односно да се копаат, разоруваат или сеат со едногодишни култури;

3. дали шумите во реоните прогласени како загроени од ерозија се користат и стопанисуваат по прописите за заштитни шуми;

4. дали корисниците на земјаните рижки и привремените дотурни шумски патишта по свршувањето на експлоатацијата нив ги заздравице на начин и во рок пропишан со овој закон;

5. дали корисниците односно органите на управување на одводни и напојувачки канали, јазови, бразди, окопи, ендеци и слични објекти, ги осигуруваат нив против брзото истечување на водата, копање и влечење на наноси и водата ја спроведуваат до најблискиот водоток;

6. дали стопанските згради (штали, колиби, трла, аргачи, навеси и слично), пилани поточари, јазови, бразди за наводнување, одводни и напојувачки канали, окопи и слично се градат со одобрение на народниот одбор на општината, како и дали се спроведуваат наредбите на советот надлежен за работите на земјоделството и шумарството на народниот одбор на општината од член 21 од овој закон;

7. дали се изведуваат работи за заштита на стрмните земјишта загроени од ерозија и за уредување на пороите без одобрен проект и

8. врши и други работи што ќе му бидат ставени во надлежност со прописите донесени врз основа на овој закон.

Член 37

Во вршењето на работите од претходниот член инспекторот е овластен: да води потребни извиди, да поднесува пријави до надлежните органи и да поднесува предлози за урнување на објектите од член 21 од овој закон изградени без одобрение на народниот

одбор на општината односно на објектите што не се сообразени со условите пропишани од народниот одбор на општината во смисла на член 22 од овој закон.

Член 38

Републичката инспекција има право да бара околинската инспекција:

да изврши одредени работи од надлежноста на републичката инспекција по овој закон и за тоа да поднесе извештај;

да поднесе извештај за извршување на одделни поважни работи од надлежноста на околинската инспекција по овој закон и

да доставува редовни и повремени извештаи за вршењето контрола над применувањето на одредбите и мерките по овој закон и прописите донесени врз основа на него во рокови што таа ќе ги одреди.

VI. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 39

Со парична казна до 10.000 динари или со затвор до 30 дена ќе се казни физичко лице:

1. што ја повреди забраната односно наредбата во поглед на постапувањето со земјиштето прогласено за загрошено од ерозија;

2. што копа и разорува ливади, пасишта и други необработени површини во прогласените за загрошени од ерозија реони;

3. што не ги заздрави земјаните рижки и привремените дотурни шумски патишта во определениот рок;

4. што без одобрение во реоните прогласени за загрошени од ерозија изградува стопански згради, пилани, поточари, јазови, одводни и напојувачки канали, бразди, окопи и други слични објекти или постојните објекти спротивно на наредбата не ги напушти;

5. што спротивно на наредбата не ги осигури одводните и напојувачките канали, јазови, бразди, окопи и слично од брзото истечување на водата, копање и влечење на наноси или не ги поплочи, обложи или каскадира деловите на кои водата копа и носи земја, подвирува и причинува смивање и лизгање на земјиштето, и не ги спроведе до најблискиот водоток;

6. што пристапи кон работи на уредување на пороите и заштита на стрмните земјишта од ерозија без претходно одобрен и ревидиран проект во случај кога постоењето на такви проекти е задолжително;

7. што ја спречува употребата на материјалот за градење што го нанел порој;

8. што ја спречува употребата на своето земјиште за донесување, истоварување и приготвување на градежни материјали, ако оваа обврска е правосилно утврдена;

9. што не се грижи за одржување на објектите;

10. што оштетува објекти или шумски култури изградени за спречување на ерози-

јата односно за уредување на пороите доколку дејанието не претставува кривично дело. Ако прекршокот од точ. 10 е сторен од материјална заинтересираност, сторителот ќе се казни со парична казна до 100.000 динари.

Член 40

Со парична казна до 500.000 динари ќе се казни установата со самостојно финансирање односно стопанската организација која ќе изврши деание во член 39 од овој закон.

За деанијата од член 39 од овој закон ќе се казни и одговорното лице во установата односно стопанската организација со парична казна до 10.000 динари.

Член 41

Административно-казнената постапка по прекршоците од член 39 од овој закон ја води општинскиот судија за прекршоци, а во случаите од член 40 околинскиот судија за прекршоци.

VII. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 42

Со влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за заштита на стрмните земјишта од смивање и одронување („Службен весник на Народна Република Македонија“ бр. 23/52).

Член 43

Овој закон влегува во сила осмиот ден по неговото објавување во „Службен весник на Народна Република Македонија“.

*49.

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЈАВНИТЕ ПАТИШТА

Врз основа на член 71 точка 11 од Уставниот закон за основите на општественото и политичкото устројство и органите на власта на Народна Република Македонија се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за јавните патишта, што го усвои Народното собрание на Народна Република Македонија на седницата на Републичкиот собор одржана на 21 и 22 март 1957 година и на седницата на Соборот на производителите одржана на 21 и 22 март 1957 година.

У бр. 4

8 април 1957 година

Скопје

Претседател
на Народното собрание,
Лазар Колишевски, с. р.

Претседател
на Извршниот совет,
Љупчо Арсов, с. р.

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЈАВНИТЕ ПАТИШТА

Член 1

Став 3 на член 12 од Законот за јавните патишта („Службен весник на НР Македонија“ бр. 19/55) се изменува и гласи:

„За јавните патишта од I и II ред Извршниот совет може да одреди непосредно управување да врши републичкиот орган на управата надлежен за патишта“.

Член 2

По член 51 се внесува, како нов, член 51-а кој гласи:

„За одржување на патиштата од I и II ред Извршниот совет може да оснива технички секции за патишта и да одредува за одржување на кои јавни патишта од I и II ред односно за кои делови од јавни патишта од I и II ред се грижат поедини технички секции.

Освен грижата за одржувањето на постојните јавни патишта од I и II ред, во делокруг на техничките секции спаѓаат техничките проучувања и подготвувања на материјалите потребни за модернизирање на јавни патишта од I и II ред.

Техничките секции за јавни патишта од стат 1 на овој член се непосредно подредени на републичкиот орган на управата надлежен за патишта“.

Член 3

Овој закон влегува во сила со денот на неговото објавување во „Службен весник на Народна Република Македонија“.

50.

На основа член 52 од Законот за државната управа, Извршниот совет ја донесува следната

УРЕДБА ЗА ОСНОВАЊЕ РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД ЗА ФИЗИЧКА КУЛТУРА

Член 1

Се основа Републички завод за унапредување физичката култура (во натамошниот текст: Завод).

Седиштето на Заводот е во Скопје.

Член 2

Заводот е републичка управна установа за проучување, истражување и обработување на прашања од областа на физичката култура, како и за подготвување материјали за потребите на Републиката или поедините републички органи на управата по прашања во врска со физичката култура и нејзиното унапредување.

Член 3

Заводот има за задача да ја испитува состојбата на физичката култура и да ги проучува условите за нејзиниот развој а особено да:

1. ја проучува состојбата на физичката култура на учесниците и предлага мерки за унапредување на физичкото воспитување на школската младина; собира податоци за состојбата на физичката култура и ги средува, проучува и објавува;

2. ја проучува состојбата на физичката култура на работниците и селското население, а посебно го проучува влијанието на физичката култура врз продуктивноста на трудот и здравјето и предлага потребни мерки;

3. истражува и утврдува современи методи за работа во областа на физичката култура и работи на нивното усовршување;

4. предлага мерки за издигнување и усовршување на стручните кадри во областа на физичката култура;

5. разработува и поднесува предлози за современа, рационална и економска изградба на физкултурните објекти и терени;

6. ја популаризира физичката култура и физичкото воспитување;

7. води евиденција и собира документација за состојбата на физичката култура во земјата.

Член 4

За остварување на своите задачи Заводот соработува со другите установи и општествени организации кои се бават со физичката култура и може да има свои кабинети, лаборатории, опитни станици и центри за испитување во врска со своите задачи.

Член 5

Со работата на Заводот раководи директор кого го именува Извршниот совет.

Член 6

Заводот има посебна претсметка и програм за работа.

Наредбодател за извршување претсметката на Заводот е директорот на Заводот.

Предлогот за претсметката и програмот за работата на Заводот ги утврдува Републичката комисија за физичка култура.

Член 7

Републичката комисија за физичка култура може на Заводот да му одредува поедини задачи и од него да бара извештај за работата и елаборати по поедини прашања од делокругот на Заводот.

Член 8

Заводот има постојани и привремени соработници од редот на физкултурните, здравствените и други општествени работници.

Член 9

Работењето и внатрешната организација на Заводот ги пропишува со правилник Ди-

ректорот на Заводот, во согласност со Извршниот совет.

Член 10

Оваа Уредба влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Народна Република Македонија“.

ИС бр. 55
8 април 1957 година
Скопје

Извршен совет

Секретар, Претседател,
Васил Горгов, с. р. Љупчо Арсов, с. р.

51.

На основа член 2 од Основната уредба за установите со самостојно финансирање („Службен лист на ФНРЈ“ бр. 51/53), а во врска со член 4 од Законот за ловот, Извршниот совет донесува

РЕШЕНИЕ

ЗА ОСНОВАЊЕ НА ЛОВИШТЕ „ДОЈРАН“

I. Се основа Ловиште „Дојран“ (во понатамошниот текст ловиште), како установа со самостојно финансирање.

II. Седиштето на Ловиштето е во с. Нови Дојран — Титоввелешка околија.

III. Ловиштето својата дејност ја врши на земјиштето со површина од 5.500 ха што се наоѓа во следните граници:

Од исток: од ката 212 по патот Валандово, Нови Дојран и по брегот на Дојранското Езеро до државната граница со Грција.

Од југ: од државната граница со Грција на брегот на Дојранското Езеро по граничната линија преку котите 156, 251, 338, 330, 385, 547 до превојот меѓу Палјурци и Деведцели пред котата 409.

Од запад: од превојот помеѓу Палјурци и Деведцели по врвицата до Палјурци и од тука по врвицата до урнатините на Овца Оваси по патот Богданци — Нови Дојран потоа по истиот пат до пред котата 176.

Од север: од пред котата 176 по селскиот пат на село Грничани до котата 212 на патот Валандово — Нови Дојран.

IV. Задача на Ловиштето е: уредување на ловиштето и одгледување на користен дивеч, искористување на дивечот како и обучување на стручниот кадар по ловството и научно испитување на ловната проблематика.

V. Имотот со кој што Ловиштето има право на управување се состои од дивечот што се наоѓа на подрачјето на Ловиштето, инвентарот, Ловечката опрема и недвижности што накнадно ќе се попишат и проценат согласно постојните прописи.

VI. Орган на управување на ловиштето е управник кого го назначува Секретарот на Секретаријатот за шумарство на Извршниот совет.

В

VII. Ловиштето може да ги има следните фондови:

1. Фонд за наградување на работниците и службениците;
2. Фонд за кадрови;
3. Фонд за замена и дополнување на новните средства и за поголеми поправки.

VIII. Органот надлежен за надзор над работите и задачите на ловиштето е Секретаријатот за шумарство на Извршниот совет.

IX. Ова Решение влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Народна Република Македонија.“

ИС бр. 54
8 април 1957 година
Скопје

Извршен совет

Секретар, Претседател,
Васил Горгов, с. р. Љупчо Арсов, с. р.

СОДРЖИНА

	Страна
46. Указ за прогласување на Законот за шумите	189
Закон за шумите — — — — —	189
47. Указ за прогласување на Законот за водите	200
Закон за водите — — — — —	200
48. Указ за прогласување на Законот за заштита на стрмните земјишта од ерозија и за уредување на пороите	205
Закон за заштита на стрмните земјишта од ерозија и за уредување на пороите — —	205
49. Указ за прогласување на Законот за изменување и дополнување на Законот за јавните патишта	210
Закон за изменување и дополнување на Законот за јавните патишта — — — —	211
50. Уредба за основање Републички завод за физичка култура — — — — —	211
51. Решение за основање на Ловиште „Дојран“	212